

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

לינק לקובץ: [לחץ כאן](#)

תוכנית: לונדון את קירשנבאום
תאריך: 04/11/2015
שעה: 18:49:29
רשת: ערוץ 10

כותרת: הספר כעלה נידף מאת מילטון שטיינברג יצא בתרגום חדש. סיפורו של החכם

ירון: מילטון שטיינברג היה רב משכיל בשנות ה-30, של המאה הקודמת, הוא כתב שורה של ספרים, בתחומי הפילוסופיה, וגם רומנים. ביניהם אחד שנמכר עד היום, עשרות שנים אחרי שהוא פורסם, הרומן הזה, כעלה נידף, מילטון שטיינברג. הוא עוסק בדמות ששמה, אלישע בן אבויה, כל מי שעילעל קצת במקורות התלמודיים, מכיר את השם הזה. הוא נקרא האחר, האיש שכפר, שלא יצא בשאלה, אלא, ממש כפר. והנה הספר הזה תורגם לפני 50 שנה, או אפילו יותר. והוחלט לתרגמו שנית, בתרגום רענן, שגם הקורא בימינו, יכול לקוראו. פרופסור דוד גולינקין, נשיא מכון שכטר למדעי היהדות בירושלים, הוא האיש שערך את הספר הזה. כעלה נידף, שמו. מהבחינה המדעית, שלום לך, ותודה שהצטרפת אלינו.

דוד: שלום, ערב טוב.

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

ירון: תראה, כל מי שלמד בישיבה, כמובן, אפילו קורא את ההגדה של פסח, יודע, זה שנכנס לפרדס ולא יצא ממנו, יודע מיהו האחר, אבל רבים לא יודעים. אז בוא תגיד לנו מה התפקיד של אלישע בן אבויה במסורת היהודית.

דוד: טוב, במסורת היהודית הוא האפיקורס הקלאסי, שתמיד משתמשים בו כדוגמא של היהודי שהתפקר. אנחנו יודעים עליו מעט מאד מבחינה היסטורית, יש כמה מקורות, מסכת חגיגה בתלמוד הבבלי, חגיגה בתלמוד הירושלמי, מדרש שירות רבא וכן הלאה, כמובן יש את הסיפור של הארבעה שנכנסו לפרדס, ופה ושם, יש עוד כל מיני רמזים על מה שקרה לו, לקראת סוף חייו, כשהוא נפטר, שאף אחד אפילו לא היה מוכן לקבור אוו, רק רבי מאיר, תלמידו הנאמן, נשאר איתו עד הסוף. אז מכיוון שידעו עליו מעט מאד, הרב שטיינברג, שכתב את הרומן הזה, לפני 75 שנה, החליט להלביש עליו, את כל הוויכוחים התיאולוגיים והבעיות התיאולוגיות של היהודי המודרני. ובעצם זאת הסיבה שהספר הזה הוא רב מכר, כעבור 75 שנה.

ירון: אבל גם במקורות העתיקים שלנו, הבעיות שהוא מציג, הם כל כך אקטואליות, למשל הסיבה שבגללה, בפעם הראשונה, עיניו נפקחות, או נסגרות, למראה עוול, שהקדוש ברוך הוא מעולל, למשל, למה מלקים את תלמידיו של רבי עקיבא. זאת תורה וזו שכרה? או למה אדם שמטפס על עץ, כדי למלא את מצוות

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

שילוח הקן, צונח מענף ומתרסק. זו מצווה וזו שכרה? וזה מופיע
כבר אז. אז איך הוא מציג את הדילמה? איך הסופר מציג את
הדילמה?

פרופ' גולינקין: אז זאת הבעיה הקלאסית של תיאודיציה, צדיק
ורע לו, רשע וטוב לו. בעצם בספר הזה, הרב שטיינברג, אולי
מכניס את זה בשלושה אלמנטים, א' האלמנט של המרד נגד
הרומאים, שהיהודים, למה נחרב הבית, ולמה היהודים הוכו, ורומו,
ולמה הרומאים התייחסו אליהם ככה, זאת בעיה אחת של
תיאודיציה, בעיה שניה של הספר, זה מותם של שני בני רבי
מאיר וברוריה, שזאת בעיה תיאולוגית קשה, שהם מתים, כנראה
במגיפה, לפחות כך זה מתואר בספר. וכמובן, הדוגמא השלישית
שהבאת, שזה הנושא של הילד שמטפס על העץ, שילוח הקן. אסי
דיין עשה מזה סרט לפני כמה שנים. והילד מת. ואיך זה יכול
להיות. כתוב בתורה, למען יאריכון ימידך. אז בעצם, זאת בעיה
יהודית קלאסית במשנה, ובמקורות התנאים, אבל הגדולה של הרב
שטיינברג, זה שהוא, מעביר את זה, את הבעיות התיאולוגיות,
לימינו, שהאם יש אלוהים, האם אלוהים הוא אל צדק, האם
התורה היא באמת מן השמיים. כלומר כל הבעיות שהוא שמע
בתור סטודנט, או בתור רב, לפני שבעים שנה, הוא הכניס אותם
לפה של אלישע בן אבויה, מול רבי עקיבא.
ירון: תראה, איוב מתמודד עם אותן סוגיות, ומי שקורא את ספר

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

איוב, לא מרוצה מהתשובה, בדרך כלל. זאת אומרת, סוף דבר...וגם קוהלת אותו דבר, גומרים בסוף דבר, הכל נשמר...למה? סליחה, רק תתחיל את הויכוח עכשיו. אז הוא מצליח לתת תשובה? פרופ' גולינקין: לא. התשובה שלו בסוף, זה במשך כל הספר, ובמיוחד בחלק השני, כשהוא שולח אותו לאנטיוכיה, ללמוד חוכמה יוונית, כל הזמן הוא מחפש את האמת, והוא רוצה הוכחה מדעית שאלוהים קיים. והוא נפגש עם כל הפילוסופים הגדולים של אותה תקופה, והוא גם לומד יוונית ולטינית ומתימטיקה. בסופו של דבר הוא מגיע למסקנה, שכמו שבגיאומטריה, יש אקסיומות, דברים שאי אפשר להוכיח, כך גם באמונה. יש דברים שאי אפשר להוכיח, מבחינה מדעית. אתה צריך להאמין בהם. ואני חושב שזאת הסיבה שכל תלמיד אוניברסיטה יהודי, בארה"ב, במשך 75 שנה, שאיכפת לו מהיהדות, קורא את הספר הזה. ירון: כן, עד היום, עד היום. פרופ' גולינקין: עד היום, אני פוגש אנשים בני עשרים... ירון: אז למה שתלמידים לא יקראו גם אצלנו. פרופ' גולינקין: אני מקווה. ועד כאן נמכרו הרבה עותקים, אני מקווה שזה יהפוך לרב מכר. כמו שזה שם, כבר 75 שנה. ירון: אני מודה לך מאד, פרופסור גולינקין, תודה רבה לך. פרופ' גולינקין: תודה רבה.